№ 88.

GAZETA KORRESPONDENTA

WARSZAWSKIEGO I ZAGRANICZNEGO

Z WARSZAWY DNIA 1. LISTOPADA ROKU 1799. w PIĄTEK.

z Wiednia dnia 23. Października.

Dziſieysza Gazeta Dworſka żadney nie czyni wzmianki o czynnościach woiennych. — Poseł *Hiszpańſki* przymuszony zoſtał do wyiazdu z *Konſtantynopola*, Poseł zaś *Hollenderſki* otrzymał pozwolenie pozoſtania ieszcze tamże przez dwa mieſiące.

z Londynu dnia 11. Października.

Niektore artykuły Traktatow pomiędzy Krolem Jmcią *Angielſkim* i Imperatorem Jmcią wszech *Roſsyi* zawartych, tu urzędownie ogłoszone.

„Jego Królewſka Mość W. Brytanij i Jego Imperatorſka Mość wszech *Roſsyi* z powodu związku i przyiaźni pomiędzy ſobą trwaiącey pragnąc ułożyć srzodki, któreby w nayſkuteczníeyszym ſposobie mogły przeszkodzić pomyślnościom woyſk *Francuzkich*, oraz rozszerzaniu ſię zasad anarchii, a przynieść pokoy ſtały z przywroceniem rownowagi Europy, osądzili za rzecz godną naywiększey uwagi i troſkliwości ſwoiey, ſtarać ſię ieżeli to być może, przywrocić *Francyą* do dawnych iey granic, tak iak były przed rewolucyą. Na ten koniec poſtanowili zawrzeć pomiędzy ſobą tymczasowy Traktat, i mianowali za ſwoich Pełnomocnikow; to ieſt: J. K. Mość W. *Brytanij* P. Karola *Whitforth* Baronet ſwego nadzwyczaynego Poſła i Miniſtra nadzwyczaynego przy dworze Imperatorſkim *Roſsyiſkim*; a J. Impera: Mość wszech *Roſsyi* Kanclerza Xcia *Bezborodko*, taynego konsyliarza, generalnego dyrektora poczt, ſenatora, kawalera orderow S. Jędrzeia, S. Alexandra *Newſkiego*, S. Anny, Krzyża *Jerozolimſkiego*, S. Włodzimierza pierwszey klaſſy. P. *Kotſchubey* Vice-Kanclerza, taynego konsyliarza i ſzambelana, kawalera orderu S. Alexandra *Newſkiego* i S. Anny pierwszey klaſſy, którzy okazawszy ſobie nawzaiem ſwoie pełnomocnictwa, ugodzili ſię na naſtępuiące artykuły.

Obydwa wysokie dwory zgodziły ſię, iż Imperator *Roſsyiſki* przeznacza na ten koniec doſtarczyć 45. tyſięcy ludzi w infanteryi i kawaleryi z potrzebną artylleryą.

Co do dalszych tego woyſka obrotow, J. IMość wszech *Roſsyi* obiawi ie Krolowi Jmći W. *Brytanij*, ażeby przez ten związek dwoch ſprzymierzonych dworow, czynności woienne przeciwko nieprzyiacielowi mogły ſię z większą pomyślnością odprawić, i ażeby przedſięwzięty ich zamyſł tym łatwiey mogł być uſkuteczniony.

Dla ułatwienia J. IMci wszech *Roſsyi* czynnego wdawania ſię do teraznieyszey woyny przeciwko *Francuzom*, J. K. Mość W *Brytanij* obowięzuie ſię doſtarczyć mu niżey wyszczegulnionych poſiłkow pieniężnych, a J. IMość wszech *Roſsyi* zachowuie ſobie prawo odwołania wzmiankowanych korpusow do ſwoich kraiow, gdyby przez iaki nieprzewidziany przypadek całkowitość tych poſiłkow pieniężnych nie była mu doſtarczona.

Ilość i gatunek tych poſiłkow pieniężnych zoſtały poſtanowione i urządzone w naſtępuiącym ſposobie: 1. Ażeby Imperatora wszech *Roſsyi* poſtawić w ſposobności i iak nayprzyzwoiciey do wyſłania woyſk przeznaczonych na użycie w tey dobrey ſprawie; J. K. Mość W. *Brytanij* obowięzuie ſię (ſkoro tylko odbierze uwiadomienie, iż woyſka *Roſsyiſkie* ſą w marszu) zapłacić na naypierwsze i naygwałtownieysze koszta ſummę 225,000. funtow ſterlingow (9. milionow zł: Pol:) dzieląc wypłaty tak, ażeby summa 75 tyſięcy funtow (3 mill: zł:) wydana była natychmiaſt ſkoro tylko woyſka *Roſsyiſkie* przeydą granice; iż druga wypłata rownąż ſummę wynosząca, będzie wydana przy upłynieniu trzech pierwszych mieſięcy i na początku czwartego, a trzecia wypłata całkowitą ſummę dopełniaiąca, rownież będzie wydana w końcu 2gich 3 mieſięcy i na początku 7go. 2.) J. K. Mość W. *Brytanij* obowięzuie ſię ieszcze doſtarczyć J. IMości wszech *Roſsyi* ſubſidium od 75 tyſięcy funtow (3 mill: zł:) co mieſiąc, rachuiąc od dnia, w którym pomienione korpus woyſka przeydzie granice *Roſsyi*. To ſubſidium będzie wypłacane na początku każdego mieſiąca, a ponieważ ieſt przeznaczone na zapłatę i utrzymywanie woyſka, zoſtanie przeto uiszczone przez przeciąg 12 mieſięcy, chibaby pokoy prędzey zoſtał zawartym. 3.) Dwie wysokie kontraktuiące ſtrony umowią ſię procz tego przed upłynieniem wzwyż wzmiankowanego terminu 12 mieſięcy, czyli pomienione ſubſidium będzie na dal dawane, w przypadku gdyby woyna w tym przeciągu nie była ukończoną.

Obowiązuią ſię obie wysokie ſtrony nie zawierać bez uwiadomienia i zezwolenia wzaiemnego żadnego pokoiu i zawieszenia broni, a gdyby Krol Jmść *Angielſki* przez iakie nieprzewidziane wypadki widział ſię przymuszonym ukończyć ninieyszą woynę, i cofnąć subſidia przed naznaczonym ieszcze terminem, na ów czas poſtanawiaią zapłacić na trzy mieſiące wprzod 75 tyſięcy funtow (3 milliony zł. Pol.) od dnia w ktorym Generał woyſkami *Roſsyiſkiemi* kommenderuiący wiadomość o tym obierze.

Podobnymże sposobem gdyby *Moſkwa* attakowaną była, a Imperator Jmć był przymuszony przywołać nazad woyſka swoie, na ów czas wspomnione subſidia zapłacone bydź maią tylko od dnia w ktorym armia nazad do granic *Roſsyiſkich* wniydzie.

Na koszta armii Krol Jmć *Angielſki* przeznacza co mieſiąc 57,500 funtow (2,300,000 zł. Pol.) na cały czas przez ktory traktat ninieyszy trwać będzie.

Wspomnione wyżey subſidia maią bydź uważane iako poſiłki pieniężne doſtateczne na wszyſtkie inne koszta, mieszcząc pomiędzy niemi i te ktore do powrotu armii do *Moſkwy* będą potrzebne.

Jego Imperatorſka Mość przeznacza armią od 45 tyſięcy ludzi do użycia przeciw wspolnemu nieprzyiacielowi tam, gdzie obie wysokie ſtrony osądzą ią bydź naykorzyſtnicy użytą. W *Peterzburgu* dnia 29 Grudnia 1798.

(podpisano) *Bezborodko.*— *Kotszubey.*— *Roſtopszin.*— Karol *Whitworth.*

Traktat ten potwierdzony ieſt przez oddzielną Deklaracyą dnia 29 Czerwca 1799 Roku w *Peterzburgu* zawartą.

Konwencya pomiędzy W. Brytanią i Moſkwą zawarta.

W Imie nayświętszey i nierozdzielney Troycy. — „J. K. Mość *W. Brytanij* i Jego Imperatorſka Mość *Roſsyiſka* na mocy trwaiącey między sobą przyiaźni i związkow, tudzież ziednoczenia swego w teraźnieyszey woynie przeciw *Francyi*, maiąc ſtateczne chęci szkodzenia wszelkiemi sposobami nieprzyiacielowi, osądzili wypędzenie *Francuzow* z ſiedmiu *Ziednoczonych Prowincyi Hollandyi*, i oswobodzenie tychże od iarzma pod którym do tych czas ięczą, iako wysokie przedmioty godne naywyższych uſiłowań swoich, a gdy poſtanowili takowym ważnym zamiarom ile można naymocnieysze dać poparcie, przeto oba wysokie Dwory ułożyły plan konwencyi, który wszelkiemi sposobami iak nayspiesznicy dopełnionym być ma. W tym celu Król Jmć *Angielſki* mianował z ſtrony swoiey *Sir Karola Whitworth*, a Imperator Jmć z ſtrony swoiey Hrabiow *Kotszubey* i *Roſtopszyn*, którzy po zamienionych pełnomocnictwach swoich umowili ſię na naſtępuiące artykuły:

Art: I. Ponieważ Król Jmć *Angielſki* sądzi iż wspomniony zamiar nie może być lepiey dopełnionym iak przez użycie woyſk *Roſsyiſkich*, przeto Imperator Jmć pomimo uczynionych już uſiłowań i zachodzących trudności, poſtanowił wyſłać drugą armią dla dobra wspolney sprawy złożoną z 17. batallionow piechoty, 2. kompanij artylleryi, 1. kompanij saperow, i 1. szwadronu huzarow, ze wſzyſtkim 17,593. ludzi wynoszącą, i ną wyprawę do *Hollandyi* przeznaczoną. Gdy iednak liczba ta podług uczynionego przez Króla Jmci *Angielſkiego* planu nie ieſt doſtateczna, i gdy do doſiągnienia zamiaru, potrzeba armij od 30. tyſięcy ludzi, przeto Król Jmć *Angielſki* poſtanowił z swoiey ſtrony dać 23. tyſięcy woyſka Angielſkiego albo przynaymniey 8. tyſięcy ludzi, w przypadku gdyby ta szczupła liczba woyſka doſtateczną w tym celu była, a w takowym woyſku proporcyonalna liczba kawaleryi znaydować ſię ma.

Art: II. Korpus to od 17,593. ludzi z potrzebną artylleryą ma ſię w *Reval* zebrać, a ztamtąd ma być przewiezione na Angielſkich lub innych przez Króla Jmci Angielſkiego naiętych okrętach.

Art: III. Dla poſtawienia Imperatora Jmci *Roſsyiſkiego* w ſtanie wyſłania tych woyſk, Krol Jmć *Angielſki* naznacza naſtępuiące ſubſidia pod warunkiem, iż J. Imper: Mość będzie mieć moc cofnienia woyſka do ſwoich kraiow, gdyby iakim nieprzewidzianym przypadkiem też ſubſidia płacone być mu nie miały.

Art: IV. Sposob płacenia tych ſubſidiow tak ieſt umowiony: 1) Aby woyſka te iak nayspiesznicy uzbroione i wyſtawione być mogły Krol Jmć *Angielſki* obowiązuie ſię iak tylko wiadomość otrzyma iż woyſka te ſtaneły na mieyscu zebrania ſię swego w *Reval*, i są gotowe do wſiadania na okręty, (czy ſtatki przewozowe doſtawione będą czy nie) zapłacić summę 88. tyſięcy funtow (3,520,000. złł: Pol:) w dwoch terminach na naypierwsze i naybardziey naglące wydatki, a to połowę w ten czas kiedy kommenderuiący tym korpusem Generał lub Miniſter w *Peterzburgu* odbierze wiadomość iż to korpus iuż gotowe ſtaneło, a drugą połowę w trzy mieſiące potym. 2.) Król Jmć *Angielſki* przyrzeka nadto płacić summę subsidyalną od 44000. funtow (1,760,000. zł: Pol:) co mieſiąc, a to od dnia w którym też woyſka ſtaną w gotowości. Ta summa na początku każdego mieſiąca będzie wypłacana, i przeznaczona ieſt na żołd i utrzymanie woyſka, trwać zaś ma aż do powrotu armij do portow Roſſyiſkich na Angielſkich lub przez Anglią naiętych okrętach.

Art: V. Gdyby woyſka Roſſyiſkie w ciągu wyprawy lub w przypadku zimowania swego w *Anglij*, lub w ciągu iakowych żeglug po morzu, znalazły nieiakie trudności względem potrzebnego utrzymania ſiebie w śrzodkach użytych przez Generałow *Roſsyiſkich*, na ow czas Król Jmć *Angielſki* na rekwizycyą rezyduiące-

go przy dworze swoim Miniſtra *Roſsyiſkiego* wſzyſtkich potrzeb dla woyſk tychże użyczy, sporządzone zaś bydź maią dokładne regeſtra wſzelkich żywności i innych doſtarczonych artykułow, aby to potym odciągnięte było od ſubſidiow opłacanych. Te żywności i artykuły maią być podane w tey cenie, w iakiey ie dla woyſk swoich daie Krol Jmć *Angielſki*.

Art: VI. Ponieważ transport koni dla officerow *Roſsyiſkich* dla artylleryi i bagażow wymaga licznych okrętow, i byłby przyczyną wielu niewygod i zwłok, szkodliwych dla wyprawy, przeto Krol Jmć *Angielſki* obowiązuie ſię doſtarczyć potrzebną liczbę koni, i poſłać one na mieysce gdzie woyſka *Moſkiewſkie* działać maią, także utrzymywać one będzie przez cały ciąg ſłużby, aż poki do portow *Rossyiſkich* też woyſka nie powrocą.

Art: VII. W przypadku gdyby woyſka *Rossyiſkie* po ukończoney szczęśliwie wyprawie w *Hollandyi*, lub gdyby ta przez iakie nieprzewidziane okoliczności zwleczoną bydź miała, nie mogły powrocić w pomyślney porze roku do portow swoich, na ów czas Krol Jmć *Angielſki* przyimie ie do portow własnych, i opatrzy ie w przyzwoite kwatery i potrzeby, dopoki za otwarciem żeglugi nie będą mogły powrocić, albo użytemi bydź do innych przeznaczeń, po umowieniu ſię w tey mierze obu wysokich Dworow.

Art: VIII. Ponieważ głownym przeznaczeniem woyſk tych ieſt spieszne napadnięcie na *Hollandyą*, przez co Krol Jmć *Angielſki* mniema ſprawić tamże pomyślną odmianę rzeczy, a na trwałości ſubſidiow żadnego terminu nie ma oznaczonego. Gdy procz tego woyſka *Roſſyiſkie* za powrotem ſwoim do *Moſkwy* w dalekie okolice poſłane bydź muszą, a takowe marsze wielkich wymagaią kosztow, przeto Krol Jmć *Angielſki* te koszta na ſiebie bierze przez płacenie dwumieſięcznych ſubſidiow, ktore zaczną ſię od dnia przybycia tychże woyſk do *Moſkwy*. Imperator Jmć waruie sobie (nie zamierzaiąc pewnego terminu) iż będzie mogł woyſka te na wiosnę w roku 1800 do kraiow swoich przywołać w przypadku gdyby attak nieprzyiacielſki przeciw *Moſkwie* był uczyniony, albo gdyby tego iakie ważne wymagały wypadki. W tych wszyſtkich przypadkach wspomnione dwumieſięczne ſubſidia płacone będą.

Art: IX. Gdy wyprawa do *Hollandyi* ninieyszą konwencyą utworzyła, przeto ma bydź uſkutecznioną przez woyſka *Angielſkie* i *Roſſyiſkie*, a każda ſtrona względem użycia i kommendy woyſk ſtosować ſię będzie do traktatu odpornego pomiędzy obu wysokiemi Dworami dnia 7 Lutego 1795 Roku zawartego. Gdyby nawet zachodziły iakie zatargi i wątpliwości pomiędzy kommendantami woyſk obu Dworow, takowe także ſtosownie do warunkow wspomnionego traktatu lub traktatu z Dworem *Wiedeńſkim* dnia 3 Lipca 1792 zawartego, załatwione bydź powinny.

Art: X. Ninieysza kapitulacya od obu Nayiaśnieyszych Monarchow ratyfikowana i w dwoch mieſiącach od czasu podpisania oney, lub prędzey ieżeliby to bydź mogło, zamieniona bydź ma. W *Peterzburgu* dnia 22 Czerwca 1799.

(Podpisano) *Hrabia Kotszubey.— Hrabia Roſtopszyn.— Karol Whitworth.*

Wczoray dwa tuteysze wielkie domy handlowe płacić przeſtały.— Trzy procentowe papiery nasze spadły znowu na 61.

Dwor nasz iakkolwiek odebrał pewne wiadomości o oſtatnich bitwach w *Hollandyi* iednak ich dotąd nieogłoſił.— Admiralicya odebrała także depesze z morza śrzodziemnego. Niewiadoma ieſt ieszcze treść onych, lecz pogłoſka chodzi, iż wiadomości od *Sidneja Smith* nie są tak pomyślne iak dotąd były.

P. *Davie* dawny Gubernator *Karoliny pułnocney* mianowany ieſt Ambaſſadorem Ziednoczonych Stanow *Ameryki* do *Francyi*, na mieysce Pana *Patrick Henry* niedawno zmarłego, i miał tam wyiechać wraz z ſędzią *Ets-Worth* na początku mieſiąca Września.— Zołta gorączka pokazała ſię znowu w *Filadelfii*, z tego powodu większa część mieszkańcow oddaliła ſię na wieyſkie mieszkanie. Banki i Kantory zoſtały zamknięte.

W izbie wyższey dnia 8. Lord Kanclerz, Arcy-Biſkup *Kantorbery* i Hrabia *de Leicester*, umocowani od J. K. Mci, dali ſankcyą Krolewſką na bill nadaiący Krolowi moc przyięcia dobrowolnych uſług milicyi.

z Hagi dnia 19: Października.

Wiadomości, ktore odebrano dnia wczorayszego od Armii, ſprawiły tu naywiększą radość. Donoszą one, iż nietylko *Anglicy* zatrudniaią ſię wſiadaniem na okręty, ale też weszli w kapitulacyą dla ſpokoynego oddalenia ſię do *Anglij*. Ta wiadomość wczoray obydwom izbom przez Dyrektoryat zoſtała przeſłaną w naſtępuiącym poſelſtwie.

Obywatele Reprezentańci. Na dniu wczorayszym Ob. *Desforgue*, nowy miniſter *Francuzki* przy Rzpltey *Batawſkiey* oddaiąc ſwoie liſty kredencyalne, imieniem Generała en chef *Brune* donioſł nam urzędownie, iż Xiąże *York* generałowi temu podał propozycyą do kapitulacyi, aby na mocy iey mogł bez przeszkody wſiąść na okręty. Względem tey kapitulacyi rozpoczęta ieſt negocyacya, w ktorey między innemi z ſtrony Generała en chef podany ieſt warunek wydania 15. tyſięcy ieńcow *Francuzkich* i *Batawſkich*, tudzież powrocenia tak haniebnym ſposobem wydaney *Anglikom* flotty. Gdy wiadomość ta przez liſt dziś w wieczor od G. *Brune* odebrany zoſtała potwierdzona, ſpieszemy ſię donieść wam o tym, przekonani, iż wraz z nami ſądzicie wiadomość tę za naywaznieyszą dla nas i wyglądacie ſkutku negocyacyi z naywiększą niecierpliwością, o ktorym nieomieszkamy was niezwłocznie po odebraniu rapportu uwiadomić.

(Podpisano) *Emmerins.*

Prezydeńci obu Rad z powodu tak nadzwyczaynego zdarzenia mieli mowy pełne zapału, ktore tym mocnieysze wrażenie ſprawiły, im zmiana przykrego położenia na tak pomyślne, rzadką ieſt w dzieiach ludzkich.

Xiąże *d'York* wyprawił dnia 19. poſłańca do *Alkmaar* do G. *Brune* z propozycyą wyprowadzenia woyſk *Angielſko-Roſſyiſkich* z całey pułnocney *Holandyi*, byle tylko dalsze cofanie ſię z *Zype* i wſiadanie na okręty żadney niedoznawało przeszkody; lecz G. *Brune* niechcąc utracić korzyści ſwoiego położenia i złego ſtanu nieprzyiaciela, żądał 1) wyiścia z kraiow Rzpltey wprzeciągu dni czterech. 2) Powrocenia flotty *Batawſkiey* lub wartości iey w gotowiznie. 3) wypuszczenia na wolność 15 tyſięcy *Francuzow i Batawow* w niewoli w *Anglii* znayduiących ſię, mianowicie Admirała *de Winter*. 4) odſtąpienia magazynow w *Helders*. Poſłany Generał *Knox* niemogąc na nic z osoby ſwoiey przyſtać, powrocił po odpowiedź; Generał *Brune* dał mu tylko dwa dni, zapowiadaiąc, iż attakować będzie ieżeli iey nieodbierze. I w ſamey rzeczy uczynił do tego wszelkie przygotowania, lecz dnia onegdayszego odebrał tę odpowiedź, ktorey urzędowa osnowa ieszcze nie ieſt ogłoszoną.

Anglicy iuż zupełnie z *Suderſée* wyszli rownie iak z *Lemmer* i *Enkhuysen*. Opuścili także zdobycze ſwoie w *Fryzlandyi* a przed początkiem Liſtopada iuż żaden nieprzyiaciel na naszey ziemi nie pozoſtanie.—Na dniu 18 G. *Daendels* zaiął *Horn* i *Medemblik*, kazał także aresztować wszyſtkie członki rządu tymczasowego przez *Anglikow* osadzonego, wielu iednak za wdaniem ſię Dyrektoryatu wypuszczonych na wolność zoſtało.

W tymże ſamym dniu, w ktorym tak pomyślne dla nas wiadomości przyszły, 3 chorągwie odeſłane nazad przez rząd *Francuzki*, oddane zoſtały Dyrektoryatowi naszemu przez G. *Clement*. Ceremonia ta odprawiła ſię wśrzod wyborney muzyki, przy wyſtrzale z 21 armat, i w przytomności członkow obu izb, miniſtrow tudzież poſłow zagranicznych. Mowy miniſtra woiennego, GG. *Clement i Muſtachewitz* tudzież Prezydenta Dyrektoryatu były ſtosowne do tey uroczyſtości. Chorągwie były nieſione od trzech żołnierzy, ktorzy w bitwie pod *Bergen* ſławney zdobyciem tych znakow, ciężko rannemi zoſtali. Trzech Generałow Leutnantow wyższym ſtopniem Generałow ſą nadgrodzeni. Ci rownie iak G. *Clement* otrzymali w podarunku kosztowne pałasze, ranni zaś żołnierze obdarzeni zoſtali zegarkami ſrebrnemi na ktorych imionach wraz z datą bitwy pod *Bergen* ſą wyryte. Wszyscy odebrali od Prezydenta Dyrektoryatu pocałowanie braterſkie.

Obywatel *Miot* ieſt ſekretarzem legacyi przy nowym miniſtrze *Desforges*.— Z *Francyi* przybywa do nas coraz więcey woyſka.— Wiadomość donieſiona w wielu piſmach naszych publicznych, jakoby flotta ziednoczona *Francuzko-Hiszpańſka* z *Breſt* wypłynęła, i uderzywszy na *Anglikow* 7 okrętow im zabrała, 3 zatopiła, a na koniec w *Irlandyi* woyſka wysadziła, zasadza ſię tylko na powieści iednego przybyłego od brzegow *Angielſkich* żeglarza.—Generał *Daendels* przeszkodził temu, iż wszyſtkie magazyny w *Medemblik* nie zoſtały przez *Anglikow* ſpalone. Stanął tam ieszcze dosyć wcześnie. Przeciw *Winkel* przypuścił trzy attaki. Na dniu 14 G. *Daendels* miał głowną kwaterę w *Nieuw Nieuwdory*.—Xiąże *York* zagrażał zniszczeniem portu *Texel*, i zburzeniem grobli, a przez to zalaniem kraiu wodą ieżeliby mu ſpokoyne powrocenie na okręty dozwolone nie było.

z Amſterdamu dnia 19. Października.

Wczoray Municypalność ogłoſiła kapitulacyą między *Anglikami* i nami na dniu 18. podpisaną. Podług niey wydanych będzie 8. tyſięcy niewolnikow w *Anglij* znayduiących ſię bez żadnego warunku. Wſzyſcy *Batawscy* i *Francuzcy* ieńcy w czaſie wylądowania zabrani, maią być wymienieni. Wſzyſtko co tylko pod rekwizycyą podpadło, lub zniszczonym przez *Anglikow* zoſtało, ma być zapłacone. W 14. dniach territorium Rzpltey tak na wodzie, iak i na lądzie ma być opuszczone. Xiąże *York* przyrzeka wſzyſtkich przyłożyć ſtarań, aby flotta *Batawſka* była powrocona. Dwoch Generałow pozoſtanie w zakład, iż ta kapitulacya wiernie dochowaną zoſtanie.

z Paryża dnia 14. Października.

Redaktor dziſieyszy donosi, iż Generał *Buonaparte* dnia 17. *Vendemiaire* (9. Października) przybył do *Frejus* małego portu w połud: *Francyi* między *Tulonem* i *Niceą*, gdzie był przyimowany od ludu przy okrzykach *niech żyie Rzplta*. W towarzyſtwie iego przybyli Generałowie *Berthier Lasne*, *Marmont*, *Murat* i *Andreoſſy*, oraz OOb. *Monge* i *Bertholet*. Zoſtawił on Armią *Egipſką* w iak naylepszym ſtanie.

Wczoray Dyrektoryat przyſłał do obu Rad ciała prawodawczego naſtępuiące poſelſtwo: „*Obywatele Reprezentanci.* Podług pierwszych szczegułow ktore Dyrektoryat odebrał o rozmaitych bitwach w *Szwaycaryi* od dnia 25. Września do dnia 8. Października zaszłych, ſtrata nieprzyiacielſka wynosi przeszło 30. tyſięcy ludzi. (Tu naſtępuie pochwała waleczności armiow. Pomiędzy innemi szczegułami zadziwiaiącemi znayduie ſię i ten, iż 300. żołnierzy z pałaszem w zębach i z piką w ręku przepłynąwszy przez *Linth*, napadli na forpoczty nieprzyiacielſkie.)

Pod *Konſtancyą* zaszła także bitwa. Depesza telegraficzna Generała *Maſſeny* pod dniem 20. *Vendemiaire* (12. Października) do Dyrektoryatu przyſłana donosi: *Pobiłem zupełnie nieprzyiaciela i za Ren go zapędziłem. Dwa tyſiące ludzi zoſtało zabitych i rannych, a tyſiąc doſtało nam ſię w niewolę. Zdobyliśmy także 6. chorągwi i wiele armat. Pomiędzy zabitemi znayduie ſię ieden Generał z korpusu Kondeusza.*

Armia *Reńſka* z swoiey ſtrony bardzo zyſkowne korzyści nad nieprzyiacielem odnioſła. Dyrektoryat uwiadomiony o tym zoſtał na dniu 11. w wieczor przez naſtępuiącą wiadomość telegraficzną: *Moguncya ieſt oswobodzona od oblężenia. Dzieſięć tyſięcy wieśniakow zoſtało rozbroionych. Nieprzyiaciel utracił trzy tyſiące ludzi, iednę chorągiew, i dwa wozy ammunicyine w attakach od Selz aż do Moguncyi przedſiewziętych.*

(Podpisano) Gohier *Prezydent.*

Lagarde Sekretarz.

Liſt Generała Maſſeny do Dyrektoryatu z głowney kwatery w Zurich dnia 17. Vendemiaire (9. Października)

„Przymuszony udać ſię na rozmaite punkta linij, dokąd mię naglące okoliczności i ważność działań woiennych powoływały, nie przeſłałem wam dotąd Obywatele Dyrektorowie iak same tylko depesze telegraficzne o obrotach armij od dnia 25. Września, do dnia 3. Października uſkutecznionych. Dziś przedſtawiam przed oczy wasze krotki obraz tychże obrotow, dopoki wam nie zdam rapportu ze wſzyſtkiemi szczegułami, ktory przeszle wam wraz z zdobytemi na nieprzyiacielu chorągwiami. Miałem przeciw sobie poſtawioną armią *Roſſyiſką* pod kommendą Generała *Korsakowa*, *Auſtryacką* pod kommendą Generała *Hotze*, i korpus *Auſtryacki Jellachicha* zaymuiący wąwozy do kraiu *Gryzonow* prowadzące. Za pomocą fałszywego attaku przypuszczonego na *Bruck* przez Generała *Menard* w celu ściągnienia tamże iedney części potęgi nieprzyiacielſkiey, przeszliśmy przez rzeki *Limmath* i *Linth* na dniu 25. Września. Przez ſkutki bitwy na dniu 25. zaszłey, zaieliśmy część zachodnią gory *Zurich* etc. Miaſto *Zurich* wezwane było do poddania ſię i zezwoliło na to, pod warunkami ktorych nieiaka część mogła była być przyiętą. Lecz gdy poſłany nasz Officer znalazł ſię w niebespieczeńſtwie, a dway Trębacze ranni zoſtali, przeto wydałem bitwę nieprzyiacielowi na dniu 26. Września, w ſkutku ktorey wziąłem szturmem miaſto *Zurich*. — W tymże ſamym czaſie *Suwarow* (ktorego marsz miał związek z bliſkim attakiem armiow *Korsakowa i Hotza* przeciw mnie przypuścić ſię maiącemu) przedarł ſię przez gorę S. *Gotarda*, i ciągnął w maſſie przeciw małym kantonom, dla połączenia ſię z obu temi armiami, obięcia nad niemi kommendy, i na ich czele wtargnienia do territorium *Francuzkiego*. Gdy *Korsakow* znieſiony, a *Hotze* zabitym zoſtał, upadły zamiary *Suwarowa*. Wyſłałem przeto dywizyą Generała *Mortier* do *Schwyz*, dywizyą Generała *Soult* do *Wasen*, a ſam pomaszerowałem do *Altdorf*. Lecz *Suwarow* wkroczył w doliny *Mutten*, ſtanął w maſſie pod *Mutten*, a iedno korpus wyſłał do doliny *Glarus*. Niepodobieńſtwo rozwinięcia woyſka w tak ciasnych dolinach pomiędzy gorami przywiodło mię do tego, iż zoſtawiłem *Suwarowi* wolność wkroczenia przez *Einſiedlen* do *Schwyz*. Mniemałem, iż on wycieńczony krwawemi bitwami, ktore z nim w dolinie *Mutten* ſtoczyłem, i zmordowany ſilnym odporem danym mu przezemnie przy wąwozie *Glarus*, zechce przez *Einſiedlen* wkroczyć (gdzie ia poſtawiłem ieden tylko batalion obserwacyiny) a tym ſposobem mniemałem, iż go na otwartey przeſtrzeni będę mogł attakować. Lecz ponieważ uniknął powszechney i ſtanowiącey bitwy, przeto cofnął ſię nazad przez dolinę *Fiems* do kraiu *Gryzonow* i był ściganym i szarpanym od korpusu ktore (gdyby był pozoſtał) do attaku iego przeznaczonym było. Sześć tyſięcy rannych, część artylleryi i prawie wszyſtkie bagaże nieprzyiaciela wpadły nam w ręce. *Korsakow* uwiadomiony o niebespiecznym położeniu *Suwarowa*, zebrał znowu wiele woyſka pomiędzy ktorym *Bawarczykowie* i *Kondeyczykowie* znaydowali ſię, i zamyślał na nowo do *Thur* i *Zurich* wkroczyć. Wyszedłem przeciw niemu z dywizyami G. *Menard*, *Large* i *Gazan*, gdy tym czasem G. *Soult* przeciw *Rheinbek* pomaszerował. Zaſtałem nieprzyiaciela między *Thur* i *Renem*, rozłożonego, pobiłem go, zapędziłem go za tę rzekę, i przymuſiłem do zerwania moſtow pod *Konſtancyą* i *Dieſſenhoſſen*, i te dwa mieysca opanowałem.— Skutek tych rozmaitych bitew był 18 tyſięcy ieńcow, pomiędzy ktoremi znaydowało ſię 8 tyſięcy rannych ktorych z ſobą nieprzyiaciel nie mogł uprowadzić: przeszło ſto armat, 13 chorągwi, 4 Generałow nieprzyiacielſkich wziętych w niewolę, 5 Generałow zabitych, odzyſkanie napowrot gory S. *Gotarda*, doliny *Glarus* i innych dolin pobliſkich. Strata nieprzyiaciela we wsyſtkich tych rozmaitych bitwach wynosi więcey niż 30 tyſięcy ludzi. Pozdrowienie i uszanowanie. (Podpisano) Massena. (*z Gazety Hamburſkiey.*)

Generał *Moreau* przybył do *Paryża*. Spodziewamy ſię tu ieszcze Generała *Lecourbe*. — *Championnet* żąda dymiſſyi.

Redaktor wyraża, iż Ob. *Durand* wyieżdża do *Berlina* z osobnym zleceniem.— Flotta *Breſteńſka* odebrała rozkaz być w gotowości do wypłynienia.

z Paryża dnia 15. Października.

Na dniu wczorayszym Dyrektoryat przysłał do obu Rad Ciała Prawodawczego Poselstwo, względem ostatnich w *Hollandyi* wypadkow. Na końcu Poselstwa wyraża „Dyrektoryat donosi wam ieszcze z ukontentowaniem Obywatele Reprezentańci, iż otrzymał także depesze od Armii *Egipskiey*. Generał *Berthier*, który na dniu 9. Października przybył do *Frejus* z Generałem en chef *Buonaparte*, z Generałami *Lasne*, *Marmont*, *Murat*, i *Andreossy*, tudzież z Ob. *Monge* i *Bertholet* donosi, iż opuścili armią *Francuzką* w *Egipcie* w naydogodnieyszym położeniu.“ — Zaledwie poselstwo to do tego mieysca, w którym o powrocie Generała *Buonaparte* iest doniesienie, przeczytane było, okrzyki *Niech żyie Rzplta* nie dały go dokończyć. Muzyka wygrywała rozmaite pieśni, a kilku deputowanych miało mowy na pochwałę Generała *Buonaparte*.

Dzisieyszy *Redaktor* ogłasza co następuie. „Względem przybycia G. *Buonaparte* do *Francyi*. nie mamy ieszcze więcey szczegułow, nad zawarte w liście z *Freius*, i donoszące o wstąpieniu iego tamże na ląd. Kuryer ktory ten list przywiozł, dodał tylko, iż zamiarem było Generała *Buonaparte* wysiąść w *Tulonie*, gdy iednak od okrętow *Angielskich* był ściganym, na ktore często w żegludze swoiey natrafiał, przeto wysiadł na ląd w *Frejus*. Oczekuiemy drugiego z tamtey strony kuryera.

Inne dzienniki tuteysze twierdzą, iż *Buonaparte* nie będzie odbywał kwarantanny w *Tulonie*, ale tylko brać będzie aromatyczne kąpiele. Dozorcy zdrowia w *Alexandryi* zaświadczyli, iż gdy *Buonaparte* ztamtąd wyieżdżał nie było tam żadnego znaku zarazy morowey. *Lucyan* i *Jozef* bracia Generała *Buonaparte* wyiechali naprzeciw niemu do *Frejus*, rownie iak żona iego. Powrot wodza tego, uważany tu iest nie iakim dla *Francyi* zwycięztwem, zwłaszcza kiedy pomyślemy, iż teraz będziemy mieć na czele armiow Generała *Buonaparte* a na czele Dyrektoryatu *Sieyesa*. Naywyższa radość z okazyi tey po teatrach widzieć się dała.

Okręt na którym Generał *Buonaparte* przypłynął, miał banderę *Turecką*, konwoy składał się z 2. fregat i iednego statku przewozowego. Dodaią do tego, iż wodz ten zawarł z *Portą* zawieszenie broni, i że ta skłonna iest za pośrzednictwem *Hiszpańskim* wniyść z nami w negocyacye pokoiu. Generał *Kleber* ma teraz naywyższą w *Egipcie* kommendę. Ponieważ przechod z *Syryi* do *Egiptu* przez pustynie sam przez się iest cięższki, a teraz nierownie trudnieyszym przez założone fortyfikacye iest zrobionym, przeto *Egipt* niczego lękać się nie może od wkraczania tamtędy W. Wezyra. — *Buonaparte* idąc do *Syryi* iedynie miał tylko zamiar ukarać w *Akrze Dzieżar Baszę* (tak nazwanego z powodu okrucieństw własną ręką popełnianych), a gdyby *Porta* utrzymała pokoy z *Francyą*, zostawić iey nominacyą Baszy *Syryiskiego* i ograniczyć się tylko w possessyi *Egiptu*. Nie przedsiewziął iednak wyprawy *Syryiskiey*, dopòki wszędzie Dywanow nie posakładał, dopòki nie ufortyfikował *Salehich*, *Baldeir*, *Alexandryi*, *Damietty* i *Rozetty*, dopòki buntu w *Kairze* nie uśmierzył, i mieszkańcow tamteyszych nie utrzymał w hamulcu przez liczny garnizon etc.

Podług niektórych dziennikow *Buonaparte* iuż w tych dniach w *Paryżu* iest spodziewany. — Wodz ten zawsze szczęśliwy, był ieden tylko z *Francuzow*, którego żadna choroba nie dotknela. Znaki zarazy morowey nie pokazały się iak tylko w *Alexandryi* i *Damieccie*, w pierwszym mieście wymarli wszyscy piekarze, dla czego woysku przez kilka dni na swieżym chlebie zbywało. Wyprawa przyczyniła się wiele do zupełnego poznania *Egiptu*, gdyż uczeni nasi zwrocili uwagi swoie na wszystkie ważne przedmioty, iako to zabytki starożytności, dawne kanały, mianowicie w *Suez*, który miał łączyć morze srzodziemne z czerwonym, rośliny, zwierzęta etc. Członki instytutu rozpierzchneły się w tym celu po całym kraiu. *Tallien* iest administratorem regestratury, i dobr narodowych w *Egipcie*. *Buonaparte* w podroży swoiey do *Syryi* odwiedził *Suez*, i po dwa razy przechodził ieden zatok morza czerwonego. Ostatnią razą o mało życia niepostradał z powodu złego przewodnika, który zapewne musiał być potomkiem tych przewodnikow, ktòrzy wskazywali drogę *Faraonowi* i woyskom iego. Pomimo tego, iż *Anglicy Alexandryą* bombardowali, *Buonaparte* nie dał się odwieść od umyślоney wyprawy *Syryiskiey*. Potrzebne wielbłądy do przewiezienia broni, żywności i wody zebrano w *Kairze*. Armia maszerowała w rozmaitych oddziałach, dla niezrobienia niedostatku w wodzie. Wszakże zdarzyło się, iż Generał *Kleber* obłąkany w drodze przez 48. godzin był bez wody, szczęśliwie iednak od niektórych *Arabow* do *Santon* był przeprowadzony, lecz i tam gdy się w tym momencie zeszły dywizye Generał *Bon* i *Lasnes*, wielki niedostatek wody dał się uczuć. Musiano studnie kopać, ktòre iednak naglącey potrzeby nie uspokoiły.

Dzienniki nasze przytaczaią tu ieszcze następuiącą anekdotę z *Egiptu*. „Jeden człowiek z głębi *Afryki* przybyły zebrał *Arabow*, i udał przed niemi, iż iest Aniołem *El Mahdi*, ktòrego przyiście przez Proroka w *Alkoranie* iest przepowiedzianym. Utrzymywał, iż zstąpił z nieba, a chociaż nago chodził, rozdawał iednak pieniądze, ktore dobrze ukryć umiał. Każdego dnia moczył palec swoy w mleku, za ktorego podniesieniem mleko w gorę się podnosiło, tym usta swoie skrapiał, i utrzymywał, iż to iest iedyny pokarm, który brać zwykł. Udawał, iż za rzuceniem piasku na nasze armaty, potrafi dokazać, iż nie wystrzelą. Tym mamieniem ściągnął do siebie wiele ludu, i prowadził go prosto na armaty nasze, lecz Generał *Lanus* kazał dać ognia, a motłoch widząc padaiących swoich kollegow, poznał, iż Bog nie czyni iuż więcey cudow. Anioł *El Mahdi* został rannym i uciekł w pustynie. — Listy z *Alexandryi* donoszą, iż *Sidney-Smith* w bitwie pod *Abukir* zaledwie od dragonow naszych nie został schwytanym, lecz rzucił się w morze i ratował się pływaniem.

Ciężkość karabinow wiele *Moskalom* szkody w bitwach przyniosła. — Względem interessow skarbowych Dyrektoryat w poselstwie swoim nowe przełożenia ciału Prawodawczemu uczynił. W roku zeszłym wydano ze skarbu 726 millionow, a nie weszło do niego iak 475 millionow. Wyznaczono kommissyą do podania śrzodkow w celu umorzenia deficit. — Rada starszych odrzuciła rezolucyą, Rady 500, na mocy ktorey Dyrektoryat miał w każdey dekadzie zdawać rapport względem położenia politycznego Rzpltey i obrotow woysk. *Courtois* uważał, iż takowe śrzodki mogłyby wewnątrz kraju sprawić zamieszanie, a zewnątrz obwieszczać nieprzyiaciołom obroty woysk naszych. Trzeba nam rzekł, zaprzestać używać wielkich śrzodkow rewolucyinych, gdyż tym sposobem ieszcze przez 50 lat musielibyśmy się ich trzymać.

Kopią ostatniego poselstwa Dyrektoryatu względem zwycięztw w *Egipcie* i *Szwaycaryi* minister interessow zagranicznych oddał wszystkim posłom obcych mocarstw tu rezyduiącym. Od początku rewolucyi prerwszy raz to się zdarzyło. — Armia *Masseny* wynosi teraz 85 tysięcy ludzi, Armia *Championneta* 65 tysięcy. Niedostatek potrzeb utrzymywał go dotąd w nieczynności, lecz teraz armia iego iest iuż w marszu do *Piemontu*. G. *St. Cyr* także wyparł nieprzyiaciela z wschodnich nadbrzeznych okolic. — Instytut Narodowy pisał do towarzystwa Krolewskiego nauk w *Londynie*, za Ob. *Dolomieu* członkiem swoim, schwytanym przez *Neapolitańczykow*. — *Dupont z Nemours* pożegnał w liście Instytut Narodowy. Z wyspy *Rhé* przysłał Instytutowi dyssertacyą na zapytanie. *Dla czego naywięcey drog iest krętych, i dla czego rzadko kiedy ludzie prostą postępuią drogą?* — Dzienniki tuteysze twierdzą, iż wielka liczba *Angielskich* fryzerow popłyneła do *Hollandyi*, dla obcinania włosow poległym żołnierzom.

W czasie oznaymionych ostatnich zwycięztw naszych w ciele prawodawczym, deputowani rozmaitych partyow zbliżyli się teraz do siebie, Ministrowie są tego zdania, iż *Francya* może być zwycięzką, bez użycia gwałtownych srzodkow, byleby tylko Dyrektoryatowi dostateczna władza dana była. — *Boulai de la Meurthe* wysławiaiąc waleczność armiow rzekł: Wypełniły okazałą powinność swoią, lecz my iako Reprezentańci wielkiego narodu dopełniliśmyż obowiązkow, iakie na nas wkłada pełne sławy przeznaczenie nasze? Nie. Pożyteczność prac naszych musi odpowiedzieć sławie oręża naszego. Powinniśmy zatrudnić się chwalebnym dla nas i trwałym pokoiem. Odsunąwszy zamęty rewolucyine, powinniśmy podnieść się do wyobrażeń dyplomatycznych wspartych na prawie narodow i rownowadze polityczney *Europy*. Przez nasze warunki pokoiu, damy wzor *Europie* naszey mądrości, tak iak przez zwycięztwa daiemy iey wzory waleczności naszey.

Niektóre publiczne pisma błędnie donosiły, iż Admirał *Massaredo* mianowany został nadzwyczaynym Posłem *Hiszpańskim* przy Rzpltey *Francuzkiey*. Należy donieść, iż sam tylko *Musquitz* umocowany iest do tego, co się tycze związkow dyplomatycznych Dworu *Madryckiego* z naszą Rzpłtą. Król *Hiszpański* posłał Admirałowi *Massaredo* zupełne pełnomocnictwo do urządzenia i ułożenia wraz z Dyrektoryatem tego wszystkiego, co się może ściągać do obrotow i użycia Eskadry *Hiszpańskiey* z naszą złączoney. *Massaredo* do swoiey woyskowey władzy łączyć będzie wszystkie władze Ministra Pełnomocnego, lecz tylko w tym co należy do marynarki. Dnia wczorayszego odprawiła się publiczna sessya w Dyrektoryacie, na którey ten Minister złożył swoie listy kredencyonalne. P. *de Musquiz* był także prezentowany przez Ministra związkow zewnętrznych. — *Massaredo* w mowie swoiey wyraził: Iż równie interess *Francyi* iako i *Hiszpanii* wymagał połączenia sił morskich. Doświadczenie we wszystkich woynach nabyte zaświadcza, iak iest ważny ten śrzodek tak przez wytrzymane klęski gdy był zaniedbany, iako też przez saczęśliwe skutki gdy przyiętym został. Można o tym sądzić z *Anglii* tak mocno staraiącey się przeszkodzić temu połączeniu, ktore wątpić nie można iż więcey niż odniesione zwycięstwo wpływać będzie do pomyślności dwóch sprzymierzonych Mocarstw. W dalszym ciągu wyraziwszy pobudki swego poselstwa ściągaiące się do wchodzenia w zamiary Dyrektoryatu względem użycia sił połączonych, dodał: Nie można zaprzeczać, iż niektóre nieszczęśliwe wypadki postawiły wspólnego nieprzyiaciela w znaczney przewadze morskiey potęgi, lecz oprocz połączoney armij w porcie *Bresteńskim*, Król moy ma ieszcze w *Ferrol* i *Kadix* znaczne siły ktorych użyć może. Rozwiniemy ie z zapałem obydwom Narodom właściwym, a to poruszenie przymusi *Anglią* do chwalebnego i trwałego pokoiu, iaki iest z obydwoch Rządow życzeniem etc.

Treść odpowiedzi Prezydenta Dyrektoryatu była następuiąca. Nie tylko interess obydwoch sprzymierzonych ale też wszystkich *Europeyskich* Narodow doradza połączyć się przeciwko Mocarstwu, ktore naymnieyszą pomyślnością nadęte, pragnie samo nad morzam panować. Dyrektoryat Wyk: wyraziwszy niedawno Krolowi *Hiszpańskiemu* szczerą przychylność Rzpltey *Francuzkiey* dla iego Narodu, widzi teraz z ukontentowaniem ponawiaiącą się porę ogłoszenia swego szacunku i zaufania, ktore czyni nienaruszonym przymierze obydwoch rownie wielkich iak wspaniałomyślnych Narodow. Przyszedł moment w iakim *Hiszpanie* przez swoie zwycięztwa stawiaiący się nie raz w rzędzie naypierwszych Mocarstw, połączą teraz swoie siły z potęgą *Francuzkiego* Ludu etc.

Dnia 14. *Bauden* Deputowany w Radzie starszych z Departamentu *Ardennes* umarł nagłą śmiercią. — Dziś przybyło tu 500 jeńcow *Moskiewskich* zabranych w *Hollandyi*. Przeprowadzono ich przez pole *Elizeyskie* do koszar *Ruelle*.

Padług Dziennika *le bien informé* wydane są rozkazy na zabranie we wszystkich portach statkow *Hamburskich*.

Donoszą z *Hiszpanij*, iż połączona flotta ktora się teraz w porcie *Bresteńskim* znayduie, przeznaczona iest na wyprawę przeciwko W. *Brytanij*, i że mimo tego flotta ktorą w tym momencie wyporządzaią w *Ferrol* i *Kadyx*, połączona z innemi okrętami *Francuzkiemi*, ma weyść na morze śrzodziemne. — Jan *Debrie* na mocy otrzymanego od Rady 500 pozwolenia, znayduie się zawsze w okolicach *Mons* dokąd się udał dla brania wod.

Poselstwo Dyrektoryatu do obydwoch Rad pod dniem 21. *Vendemiaire (13. Października.)* — „Obywatele Reprezentanci. Dyrektoryat Wykonawczy dowiaduie się z depeszy Generała *Brune*, iż straty *Anglikow* i *Moskalow* w bitwie pod *Kastrikum* przechodzą ostatnie ich obrachunki, i że niemniey były znaczne nad te, ktòre pod *Berghen* nieprzyiaciele ponieśli, i są im tym przykrzeysze, iż wielka liczba ich Officerow dla ran stała się niesposobną do boiu. Skutki tego zwycięstwa są te, iż dnia 16. t. m.

(7. Października) nieprzyiaciel był w zupełney rętyradzie. Upędza ſię za nim Armia Republikantſka, i lubo ią trzema godzinami uprzedził, raniła mu iednak 600. ludzi i drugie tyle zabrała w niewolę. Ucieczka nieprzyiaciela tak była nagła, iż zoſtawił za sobą wielką część swoich bagażow, magazynow, ammunicyow woiennych, żywności i ubiorow; był nawet przymuszony zoſtawić wielką liczbę kobiet i dzieci wylądowanych z *Anglikami*, ktorzy zapewne mniemali ſię iuż być Panami *Hollandyi*. Nakoniec armia nieprzyiacielſka nie mogła wſtrzymać pogoni Republikanow iak tylko przez zalew kraiu. *Anglicy* więcey na przemawianiu niż na swoiey odwadze polegaiący, wyſłali Generała *Don* w poselſtwie do dywizyi Generała *Daendels*. Pod tym szanownym zleceniem *Don* był taiemnie umocowany żeby uſiłował ſkazić wierność *Batawow*. Z tey przyczyny G. *Daendels* kazał go aresztować. Inſtrukcye Xcia *d'York* i Proklamacya Xcia *Oranii*, przy tym Officerze znalezione, ſtały ſię do tego powodem. "

z Frauenfeld dnia 5. Października.
(z Gazety Bareutſkiey.)

Z tey ſtrony rzeki *Thur* nieprzyiaciele ze wszyſtkich mieyſc wyrugowani zoſtali, a *Francuzi* z mocnemi korpusami przybyli.— Rapport urzędowy rządcy miaſta w *Zurich* do Dyrektoryatu na dniu 6 Października ieſt naſtępuiący: „ *Francuzi* wkroczyli do *Feurthalen* naprzeciw *Szafſuzy*. *Maſſena* ieſt dziś w *Winterthur* w celu uderzenia na nieprzyiacioł. Skłonności kantonu *Zurich* są bardzo przychylne. Starcy 60, i 70 letni przychodzą ofiarować resztę wątłych ſił swoich na obronę Oyczyzny i cały ſwoy maiątek oddaią.— Nakoniec z *Bazylei* pod dniem 8 Października donoszą. Przechodziło tędy 9000 ieńcow *Roſsyiſkich* wraz z Generałami *Saken* i *Markow*. *Suwarow* ktory ſię aż do *Altorf* przedarł, zaledwie uszedł i o mało nie był schwytanym, zoſtaiąc ze wszech ſtron okrążonym. Przez nagły iednak zwrot cofnął ſię do *Gryzonow*, zoſtawiwszy *Francuzom* ſwoią artyllerą bagaże i kilka tyſięcy ieńcow.

z Szwaycaryi dnia 7. Października.

Oto ieſt urzędowy rapport Ob. *Theiler* kommiſſarza rządowego *Helweckiego* do naszego Dyrektoryatu. — *Z Glarus* d. 5 Października. Mam teraz ukontentowanie donieść wam z oswobodzonego na zawsze *Glarus*, pomyślną wiadomość, iż gdy na dniu wczorayszym *Moſkale* w dolinie *Mutten* wielką klęſkę ponieśli, ſzczątki ich armiy przez *Klöonthal* cofnely ſię, dziś iednak z rana z innemi pod *Nettſtadt* ſtoiącemi, attakowane były od *Francuzow* i w rozsypkę puszczone. Uſtępuiący nieprzyiaciele cofali ſię przez *Sernthal* do *Elm*, ścigani zawsze od *Francuzow*. Rzeczą pewną ieſt także, iż dywizya G. *Lecourbe* wkroczyła do kraiu *Gryzonow*, dla przerznięcia im drogi. W bitwie wczorayszey *Moſkale* utracili iakie kilka tyſięcy ludzi w zabitych, rannych i niewolnikach. Dziś także zrana *Francuzi* zaieli w niewolę pod *Glarus* 1200 *Moſkalow*, zabiwszy niemało. W *Glaris* leży rannych 1400 *Moſkalow*, a w *Mutten* 600. Pomiędzy zabitemi ieſt General kozacki wraz z wielu officerami ſztabowemi. Schwytaliśmy także iednego kommiſſarza *Roſſyiſkiego* i zdobyliśmy kaſſę woienną, z wielu bagażami, 500 koni i wiele mułow worami mąki naładowanych. Pomiędzy ieńcami znayduią ſię także officerowie i żołnierze *Auſtryaccy*. „

Powiaty *Alto-ſi Urseren* ſą od nieprzyiaciela zupełnie opuszczone. Dolina *Mutten* bardzo zoſtała zniszczona przez potyczki od dnia 1. do 4. t. m. Powiat *Schwyz* napełniony ieſt woyſkami *Francuzkiemi*, ktorym mieſzkańcy doſtarczaią mięsa, ſiana, i innych potrzeb. W *Einſiedlen* znayduie ſię 8 do 9. tyſięcy *Francuzow*. Powiat *Stanz* zaſługuie na pochwały. Gdy *Francuzi* z *Uri* do *Unterwalden* byli odparci, mieszkańcy iego mile ich przyiąwszy tak dzielnie wspierali, iż G. *Loiſon* publiczne im za to złożył dzięki.

Gora S. *Gotarda* opuszczona zoſtała od *Moſkalow*. W dolinie *Urseren* wielkie ſpuſtoszenia poczynili. Zrabowali wiele domow, pozabiiali bydło, rozrzucili reſztę zebranego ſiania, zburzyli ſtaynie i ſtodoły, nareszcie wiele drzewa ſpalili. W *Airolo* znaydowało ſię 1500 *Auſtryakow*, ktòrzy iednak cofnąć ſię muſieli, gdyż G. *Turreau* z *Walezyi* przez *Bedretto* wkroczył do powiatu *Urseren*. *Turreau* poſłał także iednę połbrygadę na wsparcie dywizyi *Lecourba*.

z Berny dnia 7. Października.

Kommiſſarze rządowi zaieli maiątki po ſzefach korpusu emigrantow *Szwaycarſkich*, *Bachmanie*, *Meyerze*, *i Roverea*, ktorzy z *Moſkalami* uszli, tudzież innych zbiegłych osob cywilnych.— General *Maſſena* kazał także wydać wszyſtkie towary i pieniądze do *Moſkalow i Auſtryakow* należące, a u kogokolwiek znaydować ſię mogące.

z Bazylei dnia 7. Października.

G. *Maſſena* donosi na końcu ſwoiey depeszy do Dyrektoryatu: Xże Karol pomyka ſię z korpusem woyſka ktore prowadzi od rzeki *Necker*, ia idę ku *Szaffuzie* i *Konſtancyi* ażeby na na niego uderzyć.— *Francuzi* poſtępuią w kray *Gryzonow*. Mieszkańcy kantonu *Uri* wzbraniali ſię od niejakiego czasu brać ſię do broni przeciwko *Francuzom*.

z Konſtancyi dnia 8 Października.

Dzień ten był dla nas ſtraszliwy. *Francuzi* o 10 godzinie zrana uderzyli na forpoczty regimentu Huzarow *Roſſyiſkich Baura* powyżey *Gottlieb*. G. *Bauer* dowodził prawym ſkrzydłem a Xiąże *d'Enghien* lewym; nieprzyiaciel był z początku ze wszyſtkich ſtron odparty, lecz odebrawszy poſiłki powrocił z natarczywością i odpędził nasze lewe ſkrzydło do miaſta. G. *Bauer* był odcięty z dwoma szwadronami swego regimentu i z iednym regimentem *Roſſyiſkim*, lecz przeznął ſię z naywiększym męztwem, powrocił do miaſta, opanował moſt, i zaſłonił cofanie ſię ku *Petershauſen*.

z Szaffuzy dnia 9 Października.

Dnia wczorayszego potykano ſię bez przeſtanku w przedmoſtowych szańcach *Paradies*. *Francuzi* mocno ſtrzelali z armat na *Moſkalow* ktorzy im ſilnie odpowiadali, lecz w nocy opuścili przedmoſtowe szańce i cofneli ſię ku *Stockach*. *Francuzi* w wielkiey liczbie weszli do naszego miaſta tego poranku.

Dnia 13. Października.— Mowią, iż F. M. *Suwarow* poſtanowił ſwoią głowną kwaterę w *Feldkirch*.— Dnia onegdayszego wieczorem *Francuzi* zburzyli przedmoſtowe szańce przy *Bussingen*. Generał Leytenant Roſſyiſki *Sacken*. G. *Markow* i dway adjutanci Generała *Korsakowa* doſtali ſię do niewoli. Miaſto *Zurich* i iego okolice znaczne ponioſły szkody.

z Berny dnia 12. Października.

Woyſka *Roſſyiſkie* pomknąwszy ſię aż za *Schwitz*, cofnely ſię nagle ku *Glaris*, a z tamtąd ku kraiowi *Gryzonow*. Dnia 6 znaydowały ſię w *Kleinthal*, a dnia 7 przeſzły gorę *Elm*. Bitwy przed tym cofaniem ſtoczone były nader krwawemi. Dnia 4 *Francuzi* utracili wiele ludzi oprocz 1200 do niewoli zabranych. Strata *Moſkalow* aż do dnia 6 wynoſiła do 2600 ludzi, tak w zabitych, rannych, iako i ieńcach. Kaſſa woienna nie była zabrana, lecz tylko wiele pieniędzy znalezionych przy zabitych. Część woyſk *Francuzkich* pomknela ſię przez *Kirzenberg* ku *Wallenſtad*, tymczasem gdy iedna kolumna ma ſię zebrać w *Toggenbourg*, dla wkroczenia do *Sargans* i kraiu *Gryzonow*. Republikanie zaymuią cały lewy brzeg *Renu* od ſtrony *Konſtancyi i Szaffuzy*. Po bitwie dnia 7. Generał *Maſſena* powrocił do *Zurich*, a korpus odwodowe poſtawił w *Eſten*, co ieſt znakiem zawieszenia operacyow (wypis z gazet *Szwaycarſkich*.)

z Strazburga dnia 13. Października.

Głowna kwatera Armij *Reńſkiey* przybyła do *Haguenau*. Generał *Lecourbe* znayduie ſię zawsze w *Strazburgu*. Bataliony poſiłkowe Departamentu *niższego Renu*, wyszły ztąd do *Haguenau*.— G. *Maſſena* żądał od miaſta *Bazylei* sposobem pożyczki 800. tyſięcy liwrow; połowa tey ſummy ma być wypłacona w iak naykrotszym czaſie. Na miaſto *St Gall* nałożono także 400. tyſięcy liwrow.

Dnia 15. Października. — Przybył tu G. *Baraguey d'Hilliers*. Pomiędzy woyſkami widać zawsze wielkie poruszenia. Generał *Ney* donioſł Generałowi *Lecourbe*, iż przedſiewziął dziś uderzyć na *Manheim*.— Dyrektoryat *Helwecki* proteſtował ſię przeciwko żądaniu przez Generała *Maſſenę* podanemu, ażeby miaſto *Zurich* zapłaciło 800. tyſięcy liwrow, i z tego powodu wyſłał kuryera do *Paryża*.

Dnia 18 Października. —Liſt z *Lugdunu* pod dniem 13 donosi, iż Generał *Buonaporte* przybył dnia 12 w wieczor do tego miaſta z swoim głownym sztabem. Zoſtał tam przyięty przy odgłoſie z armat.—Przybyło tu ieszcze kilka batalionow woyſka regularnego z rożnych Departamentow.

z Ulm dnia 14. Października.

Armia Arcy-Xięcia *Karola* i *Roſſyiſka* nową iak trzeba mniemać wezmie pozycyą, poniewaz *Szwaycarya* zupełnie ieſt opuszczona, a pora roku niedozwala dalszych działań woiennych. Oczekuiemy także na znaczne wzmocnienie w infanteryi, ktora wiele ucierpiała. *Moſkale* zbieraią ſię w *Voralbergu*. Korpus odwodowe Ceſarſkie zaſtania ważne ſtanowiſko pod *Martinsbrack* i *Nauders*. G. *Jellachich* zaymuie ſtanowiſko od *Lucienſteig* do *Bregenz*, przez co *Tyrol* zaſtania. Głowna kwatera Arcy-Xięcia *Karola* przenieſiona będzie do *Stokach*.

z Feldkirch dnia 14. Października.

Wczoray F. M. *Suwarow* z 27. tyſiącami *Moſkałow* powiększey części piechoty przybył do miaſta naszego. Zdaie ſię iż w dalszym marszu swoim zmierza ku ieziorowi *Konſtancyeńſkiemu* dla połączenia ſię z Arcy-Xiążęciem *Karolem* i korpusem *Korsakowa*. *Francuzi* znaczne ſiły zebrali w dolinach *Renu*.

z Frankfortu dnia 15 Października.

Z *Rheingau* *Francuzi* wywiezli wszyſtkie wino wartuiące do 1. milliona złotych.— Ponieważ od 400 lat Papieże nie byli gdzie indziey obierani iak tylko w *Rzymie*, przeto i teraz kardynałowie z *Wenecyi* tam ſię przenieść pragną.— W *Ulm* pracuią ſpiesznie około fortyfikacyow— Imperator *Roſſyiſki* poſłał kardynałowi *Ruffo* dwie kosztowne szpady, aby ie rozdał pomiędzy kommendantow *Tureckich* ktorzy ſię w tey okolicy naybardziey wſławili.

z Bregenz dnia 16. Października.

Wczoray część armij *Suwarowa* poszła w dalszy marsz poniżey *Renu*. Czyli *Suwarow* przez *Rorschach* i *St Galle* przedzierać ſię będzie, czyli około ieziora *Konſtancyeńſkiego* będzie obchodzić wkrotce ſię okaże. Generałowie *Jellachick*, *Petrasch*, *Auffenberg* i *Linken* przeznaczeni są do obrony kraiu *Gryzonow*.

z Wertheim dnia 18 Października.

Cała armia *Francuzka Reńſka* działania ſwoie przeciw *Szwabii* wymierzyła.—W kraiu *Darmſtadzkim* *Francuzi* wiele ſzkody poczynili.— *Francuzi* weszli znowu na dniu 17 do *Manheymu* i *Heidelberga*, tudzież *Schwezingen*.— Z *Heibron* piszą pod dniem 19 *Francuzi* ſtoią teraz pomiędzy *Heidelberg* i *Sinsheim*. Głowna kwatera Cesarſka znayduie ſię w *Wisloch*.

Od brzegow Menu d. 22. Października.

Dowiaduiemy ſię, iż woyſka *Francuzkie* pod kommendą Generała *Ney* udały ſię proſto ku *Heidelberg* i przeszły przy tym mieście rzekę *Necker*. Bitwa z tego powodu ſtoczona była mocna i krwawa. Woyſka Ceſarſkie lubo nader mniey liczne, długo broniły przeyścia, a ich artyllerya na wzgorkach poſtawiona wielką *Francuzom* sprawiła szkodę. Lecz *Francuzi* zaieli potym *Heidelberg* i *Manheim*. Generał *Starrai* pomyka ſię przeciw nim z większą częścią swego korpusu.—Dnia 15. przybyło do *Leutkirch* 1000. *Francuzow*, ktòrzy w *Szwaycaryi* do niewoli byli zaięci.

z Florencyi dnia 4 Października.

Po wkroczeniu woyſk ſprzymierzonych do *Rzymu*, wydana była naſtępuiąca Proklamacya:

Don Emmanuel Bourcard Feldmarszałek w ſłużbie Krola Jmci Oboyga Sycylij, Generał kommenderuiący iego armiami w Romanij etc.

Woyſka J. K. Mci przybywszy na powrocenie spokoyności, i chcąc ſzanować i zapewnić uszanowanie dla kapitulacyi zawartey między Generałami ſprzymierzonych Mocarſtw i Generałem *Francuzkim*; z tego powodu uwiadomiamy wszyſtkich mieszkańcow, iż ktokolwiek odważy ſię naymnieysze popełnić bezprawie, lub naruszyć artykuły kapitulacyi, ktora przez druk ogłoszona będzie, natychmiaſt popadnie karze śmierci.— W głowney kwaterze w *Rzymie* dnia 30 Września 1899.

(Podpisano) *Bourcard* Feldmarszałek.

Krol *Sardyńſki* odwiedził w *Liworno* Admirała na tamteyszym okręcie *Roſſyiſkim*. Przyięty był przy wyſtrzale z armat.— *Algierczykowie* zabrali kilka okrętow *Auſtryackich* z *Tryeſtu* i *Wenecyi* płynących, ta okoliczność wielkie wrażenie na kupcach w *Smyrnie i Konſtantynopolu* sprawiła.

OBWIESZCZENIE

Kommiſſya wspòlna przez Nayiaśnieysze dwa Dwory Ceſarſkie i Królewſko-Pruſki do upadłych ſześciu Bankow to ieſt UUr. Piotra *Teppera*, Karola *Schulca*, Fryderyka *Kabryta*, Prota *Potockiego*, Macieia Łyszkiewicza i Jana Dawida *Heyzlera* wyznaczona.

Walzmości iakiegokolwiek Imienia i Nazwiſka Skryptu przez JW. Konſtantego Każmierza *Platera* Kasztelana Trockiego.— na Summę Czerw: zł. 2200 pod dniem 9 mieſiąca Stycznia Roku Pańſkiego 1792 na osobę Ur: Pawła *Chrzanowſkiego* wydanego bydź ſię rozumieiącemu Poſſeſſorowi czyli Właścicielowi, albo Poſſeſſorom lub Właścicielom z Osob i dóbr WMci ruchomych i nieruchomych rozkazuie abyście Wmość przed *Sądem* Kommiſſyi Bankowey od daty ninieyszego Pozmu w czaſie trzech mieſięcy osobiście lub przez ſwego Plenipotenta ſtawili ſię, a to na poparcie Wierzycieli Prokuratora i Adminiſtratora Maſſy *Kabrytowſkiey* przez Sąd uſtanowionych, Powodow, ktòrzy WMci z mocy Dekretu Sądu ſwego na dniu 23 mieſiąca Września Roku bieżącego 1799 z JW. Platerem i innemi zapadłego, edyktalnie przez ninieyszy Pozew zapozywaią o to, abyś WMość w przeciągu trzech mieſięcy od daty dziſieyszey względem powyżſzego Papieru *Platerowſkiego* na czerw: zł. 2200 na rzecz Maſſy *Kabrytowſkiey* iuż przysądzonego zgłoſili ſię, prawo iakie mieć ſobie do niego rozumieni okazali, i względem własności onego ſposobem reſtytucyi *in integrum* (ieżeli ią mieć pragniecie) rozprawili ſię i takowy Skrypt złożyli, inaczey, gdy WMość w czaſie iak wyżey przez Dekret oznaczonym prawnie, nie zgłoſicie ſię, lub własności onego nieokażecie, tym ſamym prawo do tego Dokumentu iako Massie *Kabrytowſkiey* przysądzonego i zagubionego *jure præcluſorij* utracisz czyli utracicie. Zaczym Pozwani WMość macie ſię ſtawić, ſądownie odpowiedzieć, albowiem przeciwko WMciom wyrok Sądowy oſtatecznie podług powyżſzego Dekretu własność tegoż Skryptu dla Maſſy *Kabrytowſkiey* przysądzaiącego ſeſrować miany nigdy wzruszony nie zoſtanie.— Dan w Warszawie dnia 14. Septembris Roku 7998

T. WĘDRYCHOWSKI S. K. B. *Regent mpp.*

WARNUNGS ANZEIGE.

Ein angeblicher Ruſsischer Rittmeiſter Carl Wilhelm von Gödenishoff und deſsen Ehegemahlin die ſich für eine Gräfin Helena von Bilewitz ausgegeben, haben in Pommern verschiedene Güter gekauft, ſich darauf gerichtliche Contracte geben laſsen, an mehrere Oertern Gelder aufgeliehen, ſich nach Warschau begeben und ſich zulezt gantz entrfernt ohne etwas zu bezahlen, wodurch viele in hieſiger Gegend hintergangen worden und um das ihrige gekommen ſind. Da nun zu vermuhten ſteht, daſs ſie auf die gerichtliche Verkaufs Contracte von den Pommerschen Gütern Temnick. Woltersdoff und Roezenhagen auch in andern Gegenden Gelder anleihen und manchen hintergehn möchten: ſo halte ich es für Pflicht Jedermann zu Warnen und den Goedenishoffschen Eheleuten keine Gelder auf dieſe Güter zu borgen, weil dieſe Contracte durch die nich geleiſtete Zahlung ungütlig und aufgehoben ſind. Außerdem haben dieſe Eheleute ſo gar alle Pflichten rechtschafferen Eltern unerfült gelaſsen und bei mir eine Amme mit ihrem Kinde zurükgelaſsen, woraus ihr Charakter zur Gnüge erhaltet. Roezenhagen in Pommern den 18. 8bris 1799.

von Poulin

Kantor tey Gazety ieſt na Ulicy Sto-Jańſkiey w Kamienicy JP. Hangla *Nro* 11. *pod znakiem* Okrętu *na pierwſzym piętrze.*— Exemplarz gr. 20.